

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/o-ipn/kolegium-ipn/dokumenty-kolegium-ipn/246528,Oswiadczenie-z-dnia-24-sierpnia-2026-r-Kolegium-Instytutu-Pamieci-Narodowej-Komi.html>
31.08.2026, 19:23

Oświadczenie z dnia 24 sierpnia 2026 r. Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w 45. rocznicę „Pisma do Ludzi Pracy Europy Wschodniej”

25.08.2026

Uchwalone 8 września 1981 roku przez I Krajowy Zjazd NSZZ „Solidarność” „Pismo do Ludzi Pracy Europy Wschodniej” posiada niezwykle ważny wymiar historyczny. Twórcy apelu wzywali zniewolone narody do samoorganizacji związkowej i wspólnej walki w „obronie interesów ludzi pracy”. Dla totalitarnych reżimów oznaczało to podważanie fundamentów systemu. Dokument „Solidarności” nawiązywał też do idei solidarności narodów w walce z komunizmem, wyrażoną w aktach samospalenia Ryszarda Siwca w Warszawie, Jana Palacha w Pradze i Sandora Bauera w Budapeszcie. Bohaterowie ci wystąpili przeciwko agresji państw Układu Warszawskiego na Czechosłowację w 1968 roku. Na fundamencie tych i innych protestów zrodziła się później Solidarność Polsko-Czechosłowacka i Solidarność Polsko-Węgierska.

Ruch „Solidarności” i jego idee krzewione m. in. poprzez „Pismo do Ludzi Pracy Europy Wschodniej” przyczyniły się do upadku komunizmu na naszym kontynencie. Momentami przełomu dla Europy Środkowej była „Jesień Narodów” 1989 roku, zaś dla Europy Wschodniej upadek Związku Sowieckiego w 1991 roku, na gruzach którego powstały lub odrodziły się niepodległe państwa narodowe.

W warunkach polskich czas „Solidarności” był ostatnim etapem walki o niepodległość. Nie należy zapominać, że dzięki „Solidarności” w warunkach niepodległości powstał Instytut Pamięci Narodowej a także podobne instytucje badań nad totalitaryzmem w państwach Europy Środkowo-Wschodniej. Ośrodki te poprzez swoją naukową i popularyzacyjną działalność stanowią przestrożę dla narodów przed odrodzeniem się systemów totalitarnych bądź kryptodyktatur.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala

Oświadczenie